

УДК 621.357

ЕЛЕКТРОХІМІЧНЕ ПОЛІРУВАННЯ ЯК МЕТОД ОБРОБКИ ПОВЕРХНІ МЕТАЛІВ

Пилипенко Олексій Іванович,

кандидат технічних наук, доцент, доцент;

Щербина Світлана Сергіївна,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова

oleksiy.pylypenko@kname.edu.ua

Метод електрохімічного полірування ґрунтується на знятті (розчиненні) металу з поверхні виробів у розчинах електролітів під дією електричного струму. Процес розчинення металу в умовах анодної поляризації починається з найвищих точок рельєфу поверхні (мікровиступів шорсткої поверхні). Внаслідок цього мікрорельєф поверхні металу вирівнюється і вона стає гладкою та блискучою. Шорсткість поверхні у процесі електрохімічного полірування зникає тим швидше, що менше розміри мікровиступів та мікрозападин.

Для досягнення оптимального вирівнювання необхідно, щоб швидкість розчинення з того моменту, коли всі мікровиступи усунуті, була абсолютно однаковою в усіх точках поверхні металу. Цьому сприяють особливості протікання процесу електрохімічного полірування, які полягають у утворенні в'язкого поверхневого шару електроліту. Товщина цього в'язкого шару неоднакова – на мікровиступах вона менша, а на мікрозападинах – більша.

Тому у ході електрохімічного полірування (яке фактично є анодним розчиненням металу в умовах граничного струму) на поверхні виробу, що полірується, утворюється в'язка сольова плівка, яка внаслідок того, що має високе значення електричного опору, захищає (ізолює) мікрозападини від дії струму і не перешкоджає розчиненню виступів. Внаслідок цього поверхня згладжується і полірується.

Звичайно, існують і інші припущення стосовно появи полірувальної дії того чи іншого електроліту. Зокрема, запропонований декристалізаційний механізм електрохімічного полірування, згідно якого визначальну роль у процесі відіграє розчинення так званих фігур травлення, які мають підвищений запас енергії. Згідно другого пояснення, переважне розчинення мікровиступів пов'язане з тим, що вони краще забезпечуються молекулами води та аніонами, які необхідні для утворення іонних атмосфер та сольватних оболонок навколо іонів розчиненого металу.

Найкраща якість обробки поверхні досягається у процесі електрохімічного полірування чистих і однорідних металів або сплавів. Раціональний підбір електроліту та режиму роботи гальванічної ванни, дозволяє настільки посилити ефект згладжування поверхні, що клас обробки поверхні підвищиться 12–13.

Електрохімічне полірування дозволяє контрольовано видалити з поверхні металу зовнішній дефектний шар, який утворюється внаслідок попередньої механічної обробки деталі або напівфабрикату. Цей дефектний шар містить сторонні включення, концентратори напружень, оксидні плівки. Використання електрохімічних прийомів дозволяє видалити дефекти і надати поверхні блиску та підвищити її характеристики. Зокрема, підвищуються зносостійкість, стійкість до втоми, корозійна стійкість металу.

Перевагами електрохімічних прийомів обробки є мінімізація необхідних процесів механічного полірування металу і трудомісткості її виконання, яка супроводжується утворенням великої кількості пилу та відходів, зменшення втрат металу, можливість контрольованого розчинення металу з заданою швидкістю, яке дає змогу видалити деформований шар певної товщини.

Список використаних джерел

1. Mu J., Sun T., Lun C., Leung A., Oliveira J. P., Wu Y., Wang H. Application of electrochemical polishing in surface treatment of additively manufactured structures: a review. *Progress in Materials Science*. 2023. Vol. 136. 101109. <https://doi.org/10.1016/j.pmatsci.2023.101109>
2. Zhu H., Rennie A., Li R., Tian Y. Two-steps electrochemical polishing of laser powder bed fusion 316l stainless steel. *Surfaces and Interfaces*. 2022. Vol. 35. 102442. <https://doi.org/10.1016/j.surfin.2022.102442>
3. Mohammad A., Wang D. Electrochemical mechanical polishing technology: recent developments and future research and industrial needs. *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*. 2022. Vol. 86, Iss. 5–8. P. 1–16. <https://doi.org/10.1007/s00170-015-8119-6>
4. Acquesta A., Monetta T., Franchitti S., Borrelli R., Viscusi A., Perna S.P., Penta F., Esposito L. Green electrochemical polishing of EBM Ti6Al4V samples with preliminary fatigue results. *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*. 2023. Vol. 126. P. 4269–4282. <https://doi.org/10.1007/s00170-023-11400-6>
5. Łyczkowska-Widłak E., Lochyński P., Nawrat G. Electrochemical polishing of austenitic stainless steels. *Materials*. 2020. Vol. 13, No 11. 2557. <https://doi.org/10.3390/ma13112557>
6. Park K., Lee J., Kim Y., Yoon S., Yoo B. Study of Cu electrochemical polishing mechanism with observation of water acceptor diffusion. *Frontiers Chemistry*. 2021. Vol. 9. <https://doi.org/10.3389/fchem.2021.763508>